

A kényszertörlési eljárással kapcsolatos eddigi tapasztalatok, illetve a 2014. július 1. napjától hatályos új szabályok

A kényszertörlési eljárás jogintézményének bevezetésétől a jogalkotó a vagyontalan cégek cégnyilvántartásból való minél hamarabbi törlesztését, a gazdasági életnek a nem működő, illetve jogellenesen működő gazdasági társaságoktól való gyors megtisztítását, az egyszerűsített felszámolások számának, ezáltal az állam által fizetendő felszámolói díjnak, valamint a hátralekállománynak a jelentős mértékű csökkenését, illetve a kényszertörlést előidéző tagok, vezetők jóval szélesebb körű felelősségre vonásának megteremtését várta.

A 2014. június 30. napjáig hatályos kényszertörlési szabályok hiányosságai

2012. március 1-től 2014. június 30. napjáig a Cégtörvénynek a kényszertörlésre vonatkozó rendelkezései nem tartalmazták a kényszertörlés kezdő időpontjának a definícióját, így nem lehetett tudni, hogy a követelés bejelentési, adatszolgáltatási kötelezettsége a bírósági ügyindítás dátumától, vagy az eljárást megindító végzés Cégekörnyében való közzétételének a dátumától kezdődik. A követelés bejelentési határidő azonban nem volt jogvesztő, így követelés bejelentése hiányában is a cég kényszertörlesztését követően a volt tagokkal, vezetőkkel – mögöttes felelősökkel – szemben lehetett követelést érvényesíteni.

Ezen rendelkezések nem tartalmaztak eljárási részletszabályokat. Így például, amikor a cégbíróság az adókötelezettségek teljesítésére hívta fel a vezetőt, aki – az esetek nagy számában – a felhívást nem vette át, „ismeretlen helyre költözött”, akkor a bíróság nem tudta folytatni eljárását, nem tudott hirdetményi kézbesítést elrendelni.

Amennyiben az adóhatóság a Cégbíróságnak jelezte, hogy a kényszertörlési eljárással érintett cégnek van a biztosított nyilvántartásban T1041-es adatlap

útján bejelentett, nyitott jogviszonnal rendelkező foglalkoztatottja, akkor annak érdekében, hogy a biztosított a Bér garancia Alapból támogatást igényelhesse, megszüntette a kényszertörlési eljárást és kezdeményezte a felszámolást. Azonban az esetek többségében kiderült, csupán arról volt szó, hogy a cég az adóhatóságnak nem jelentette be a munkaviszony megszüntetését, a munkavállalónak nem volt bérkövetelése a céggel szemben és így támogatást sem igényelhetett a felszámoló a Bér garancia Alapból. Elsősorban ennek eredményeként 2014. évben több mint 8.000 kényszertörlési eljárás fordult át egyszerűsített felszámolásba, hátráltatva a cégek törlesztését, illetve a gazdasági társaságok vagyontalansága folytán jelentős összegű felszámolási költséggel terhelte meg az államot.

A cégbíróság a céget a kényszertörlési eljárást követően csak akkor törölhette a cégjegyzékből, ha az állami adó- és vámhatóság arról tájékoztatta, hogy a cégnél adóhatósági eljárás nincs folyamatban, és ellenőrzést, végrehajtást nem kezdeményez. Azonban ekkor még csak a papír alapon történő kommunikáció működött, ami lassította az eljárást.

A kényszertörlés 2014. július 1. napjától hatályos új szabályai

A 2014. július 1. napjától a kényszertörlési szabályok kiegészültek a **kényszertörlés kezdő időpontjának** meghatározásával, mely rögzíti, hogy az a kényszertörlési eljárás megindításáról szóló jogerős végzés Cégekörnyében való közzétételének napja. Ezáltal tisztázódott, hogy az immár 60 napra változott követelés bejelentési határidőt mikortól kell számolni. Ez a határidő továbbra sem kifejezetten jogvesztő jellegű, azonban mégis **quasi jogvesztő határidőnek** tekintendő, mivel az új szabályok szerint a mögöttes felelősökkel szembeni speciális kártérítési pereket csak az a hitelező indíthat a cég törlesztését elrendelő jogerős végzés közzétételét követő 90 napos jogvesztő határidőn belül, aki az eljárás elején követelését 60 napon belül be is jelentette.

A 2014. július 1. napjától hatályos szabályok már tartalmazzák, hogy a **Polgári Perrendtartás rendelkezéseit kell alkalmazni** a kényszertörlési szabályokban írt eltérésekkel. Tehát a kényszertörlési eljárásban nincs helye az eljárás szünetelésének, illetve **kézbesítési akadály esetén** nem hirdetményi kézbesítésnek, hanem a törvényességi felügyeleti eljárásokban is használt **Céglőnyben való közzétételnek** van helye, melynek megtörténtét követő ötödik napon az irat kézbesítettnek tekintendő. A Polgári Perrendtartás alkalmazásával a jogorvoslatok benyújtásának, elbírálásának szabályai is tisztázódtak, illetve mivel az **ügyintézésre** már nem csak bíró, hanem **bírósági fogalmazó és ügyintéző is jogosulttá vált**, ezért a bírósági munka is felgyorsult.

Az új rendelkezések szerint, ha a kényszertörlési eljárás jogerős befejezése előtt a cégbíróságnak a céggel fennálló munkaviszonyon alapuló bérkövetelés vagy munkaviszonyból származó egyéb követelés kerül bejelentésre – feltéve, hogy a cég elleni felszámolási eljárás megindításának feltételei egyébként nem állnak fenn – a cégbíróság a felszámoló névjegyzékéből jelöli ki a munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt igazolás kiadására, valamint a Bér garancia Alapból igényelhető támogatással összefüggő feladatok ellátására a **Bér garancia biztost**. A bér garancia biztost a Bér garancia Alapból történő támogatás igénylése vonatkozásában **ugyanazok a jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik, mint a felszámolót** a felszámolási eljárás esetében. Ezáltal a kényszertörlésben jogos bérkövetelést előterjesztő munkavállaló hamarabb jut állami támogatáshoz a Bér garancia Alapból, az államnak pedig nem kell feleslegesen finanszíroznia egy egyszerűsített felszámolást. A bér garancia biztos intézménye bevezetésének eredményeként 2015. évben hatodannyi, mindössze 1 716 db kényszertörlés fordult át felszámolásba, mint 2014. évben.

A **2014. július 1-től** kezdődően megindított kényszertörlési eljárásokban a **cég képviselője** a kényszertörlési eljárás alatt a hitelezői érdekek figyelembevételével járhat el, a kényszertörlés kezdő időpontjától a **cég vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot** – néhány kivételtől eltekintve - **nem tehet**. Mivel az új Büntető törvénykönyv alapján már a **kényszertörlési eljárással kapcsolatban is elkövethető a csődbűncselekmény**, amennyiben a cég vezetője a cég vagyonát elvonja, vagy azzal sajátjaként ren-

delkezik és ezáltal a hitelezők kielégítését megghiúsítja, velem szemben büntető eljárás folytatható le. Mivel a csődbűntett az adóbevétele csökkentésével kapcsolatos bűncselekménynek tekintendő, ezért a büntető jogi felelősséget megállapító jogerős ítélet birtokában az elítélt személlyel szemben adóhatósági határozat hozható, a magánvagyonára adó végrehajtás foganatosítható.

A Kényszertörlés Informatikai Támogatása (KIT)

A **KIT 2015. január 1-i bevezetése előtt** az adóigazgatóságok végelszámolási szervezeti egységeinek volt a feladata, hogy rendszeresen figyelemmel kísérjék a Céglőny honlapján a hirdetményeket, és az ügyindításhoz kigyűjtsek az illetékességükbe tartozó, újonnan indult kényszertörlési eljárásokat, melyekről legalább heti rendszerességgel értesítették a végrehajtási szervezeti egységeket és az illetékes vám szervezetet. Az adóhatóság egyes szervezeti egységei egymással a kapcsolatot papíralapon tartották. Az érintett szervezeti egységek írásbeli nyilatkozata alapján, illetve a nyilvántartási adatok megvizsgálása után az adóhatóság papír alapon közölte a cégbírósággal, hogy van-e a cég törlésének akadály, illetve az elhárult-e.

A Cégtörvény az elektronikus kapcsolattartást kizárólag a törlési akadály fennállásnak, illetve annak megszűnésének a közlésére írja elő. Azonban az adóhatóság, figyelemmel a quasi jogvesztő határidőre, illetve a gyorsabb és hatékonyabb ügyintézés igényére, a hitelezői követelését is ugyanabban az elektronikus iratban, a KIT rendszer használatával jelenti be.

A **KIT bevezetését követően** a cégbíróság legkésőbb a 60. napon elektronikus értesítést kap. Amennyiben törlési akadály áll fenn, hivatalunk a törlési akadály megszűntét követően haladéktalanul jelzi annak megszűnését. A program a törlési akadály megszűntekor a követelések összegét, egyben a törlési akadály megszűnéséről való tájékoztatást tartalmazó elektronikus iratot generálja.

A kényszertörlési eljárásokkal kapcsolatos eddigi tapasztalatok

Az új szabályok eredményeként ugyan 2015. évben is közel ugyanannyi, 26 166 db kényszertörlési eljárás indult, mint 2014. évben, azonban míg 2013. évben még csak 2 000 db, addig 2015. évben már 24 000 db cég törlésére került sor a kényszertörlési eljárásokban. Továbbá a visszamenőleges

jogalkalmazás tilalmára tekintettel csak az utóbbi időben tudott felelősségi pereket indítani az adóhatóság, azonban így is közel száz kénysztörlési eljárással kapcsolatos per indult a mellett, hogy több száz mulasztási bírság határozat lett kiadva a jogsértően eljáró képviselőkkel szemben.

Elmondható, hogy a KIT rendszert a cégbíróságok is elfogadták, a bevezetése kapcsán érdemi probléma nem merült fel. A KIT valószínűleg mintaként fog szolgálni valamennyi jövőbeli informatikai fejlesztés számára, különös tekintettel arra, hogy a kénysztörlési eljárásokon kívül, az állami adóhatóság számára 2016. január 1. napjától a magáncsődeljárásban, 2016. július 1. napjától a felszámolási eljárásokban és a peres eljárásokban is kötelező lesz az elektronikus kapcsolattartás, ami miatt további informatikai fejlesztések válnak szükségessé.

DR. HORVÁTH PÉTER JÁNOS